

3. kvartal 2013

Norges Banks utlånsundersøkelse

Lavere låneetterspørsel fra husholdningene

17. oktober 2013

Norges Banks utlånsundersøkelse 3. kvartal 2013¹

Det var små endringer i samlet kredittpraksis overfor husholdninger og foretak i 3. kvartal. Utlånsmarginene til husholdningene steg, men mindre enn bankene ventet ved utgangen av 2. kvartal. Bankene rapporterer om lavere etterspørsel etter lån fra husholdningene.

I 4. kvartal vil bankene lette noe på utlånspraksisen for foretak og forventer om lag uendret kredittpraksis for husholdningene. Bankene forventer lavere marginer på lån til både husholdninger og foretak. De venter samtidig at etterspørselen etter lån fra husholdninger og foretak vil falle noe.

Tolkingen av figurene er forklart i en boks på siste side.

Utlån til husholdninger

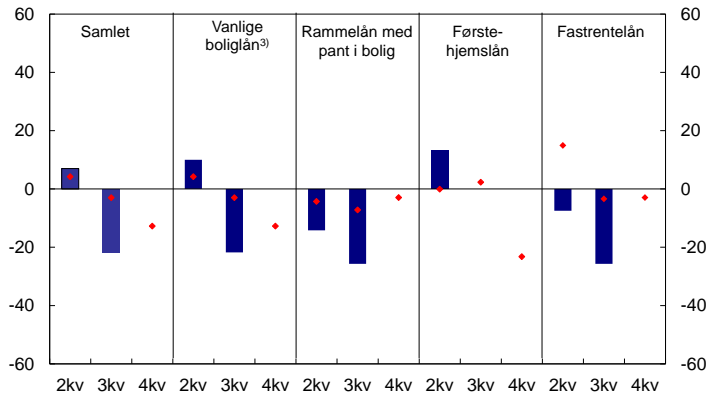
Bankene rapporterer om lavere etterspørsel etter lån fra husholdningene i 3. kvartal 2013, se figur 1. Nedgangen var større enn ventet ved utgangen av 2. kvartal. Etterspørselen etter vanlige boliglån, rammelån og fastrentelån falt, mens etterspørselen etter førstehjemslån var omlag uendret. Bankene forventer videre nedgang i låneetterspørselen fra husholdningene i 4. kvartal.

Kredittpraksisen overfor husholdningene rapporteres å være om lag uendret i 3. kvartal, se figur 2. Ved forrige rapportering forventet bankene uendret samlet kredittpraksis i 3. kvartal, men noe innstramming for førstehjemslån. Bankene venter om lag uendret kredittpraksis i 4. kvartal. Hensynet til markedsandeler trekker isolert sett i retning av lettelse i kredittpraksisen i 4. kvartal.

Bankenes utlånsmarginer økte noe i 3. kvartal, se figur 3. Økningen var mindre enn bankene forventet ved utgangen av 2. kvartal. Bankene forventer lavere utlånsmarginer overfor husholdningene i 4. kvartal. Øvrige utlånsbetingelser ser de for seg å holde uendret.

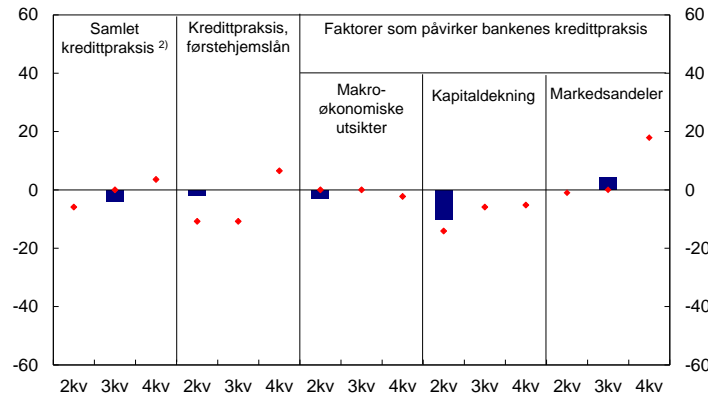
¹ Undersøkelsen for 3. kvartal 2013 ble gjennomført i perioden 27. september 2013 – 8. oktober 2013

Figur 1 Etterspørsel etter lån fra husholdninger. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

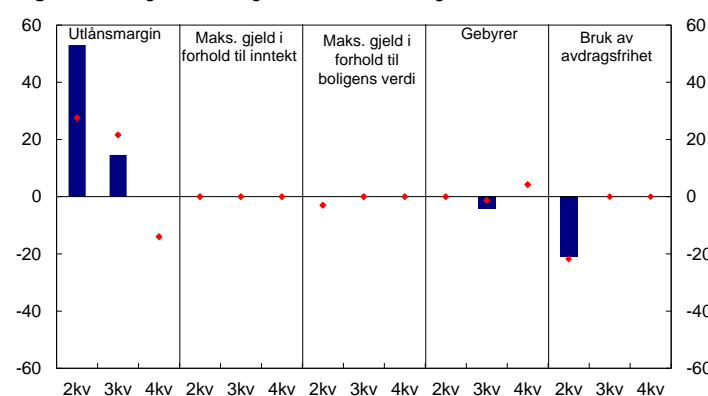
1) Netttotal fremkommer ved å veie sammen svarene i undersøkelsen. De blå søylene viser rapportert utvikling for gjeldende kvartal. De røde punktene viser forventet utvikling for kvartalet.
2) Negative netttotal betyr fallende etterspørsel.
3) Nedbetalingslån med pant i bolig
Kilde: Norges Bank

Figur 2 Endring i kredittpraksis overfor husholdninger. Faktorer som påvirker kredittpraksisen. Netttotal. ¹⁾ Prosent

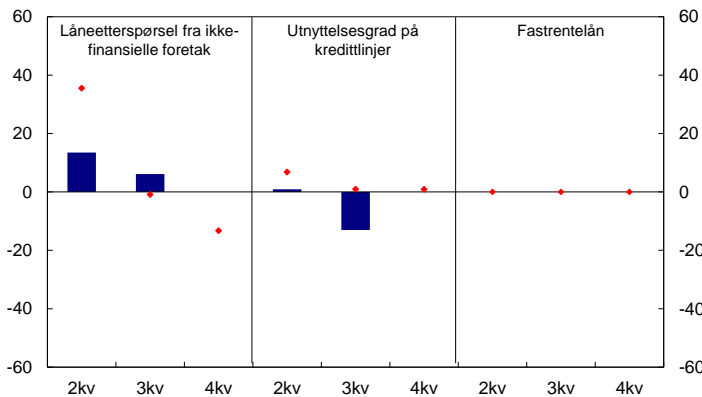
1) Se fotnote 1 i figur 1
2) Negative tall innebærer innstramming i kredittpraksis
Kilde: Norges Bank

Figur 3 Endring i lånebetingelser for husholdninger. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

1) Se fotnote 1 i figur 1
2) Positive tall for utlånsmargin betyr økt utlånsmargin. Positive tall for utlånsmargin og gebyrer betyr strammere kredittpraksis. Negative tall for bruk av avdragsfrihet, maksimal gjeld i forhold til boligens verdi og inntekt innebærer strammere kredittpraksis
Kilde: Norges Bank

Figur 4 Etterspørsel etter lån fra ikke-finansielle foretak og utnyttelsesgrad på kredittlinjer. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

1) Se fotnote 1 i figur 1
 2) Positive netttotal betyr økt etterspørsel / økt utnyttelsesgrad på kredittlinjer
 Kilde: Norges Bank

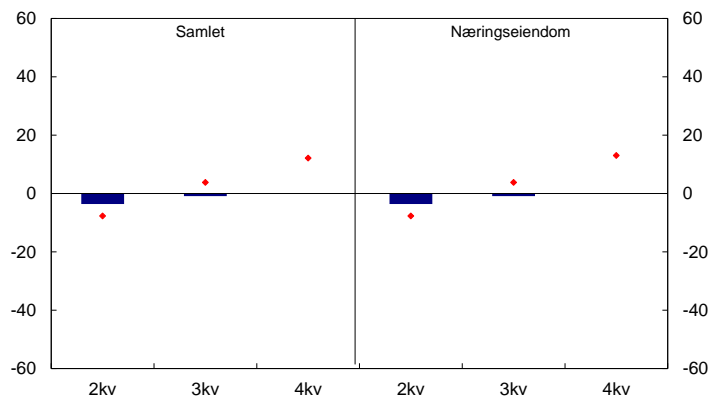
Utlån til ikke-finansielle foretak

Bankene rapporterer om en svak økning i foretakenes låneetterspørsel i 3. kvartal, se figur 4. Ved utgangen av 2. kvartal forventet bankene uendret låneetterspørsel. Utnyttelsen av kredittlinjer falt i 3. kvartal. Det ventes noe redusert låneetterspørsel fra foretak i 4. kvartal.

Kredittpraksisen overfor de ikke-finansielle foretakene var om lag uendret i 3. kvartal, se figur 5. Det samme gjaldt kredittpraksisen overfor foretak innen næringseiendom. Mål for markedsandeler og finansieringssituasjonen har isolert trukket i retning lettere kredittpraksis, se figur 6. I 4. kvartal regner bankene med å lette noe på kredittpraksisen både overfor foretakene samlet og for foretak innen næringseiendom. Bankene begrunner de forventete lettelsene med de makroøkonomiske utsiktene, finansieringssituasjonen, næringsspesifikke forhold og risikovilje.

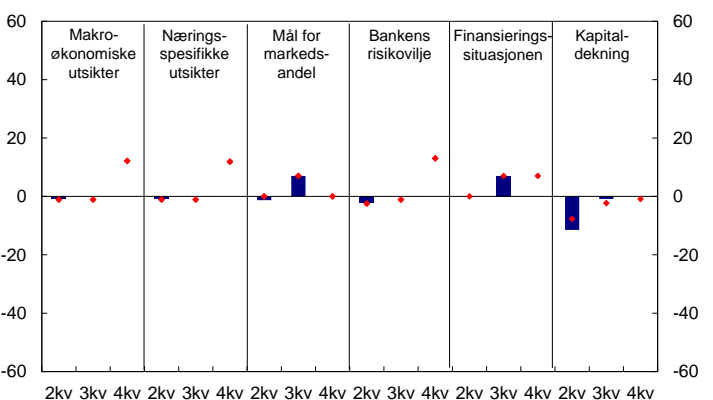
Bankene rapporterer om uendrede utlånsmarginer for foretak i 3. kvartal, se figur 7. De forventer at utlånsmarginene vil falle i 4. kvartal. De øvrige lånebetingelsene venter de vil holde seg uendret.

Figur 5 Endring i kredittpraksis overfor ikke-finansielle foretak. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

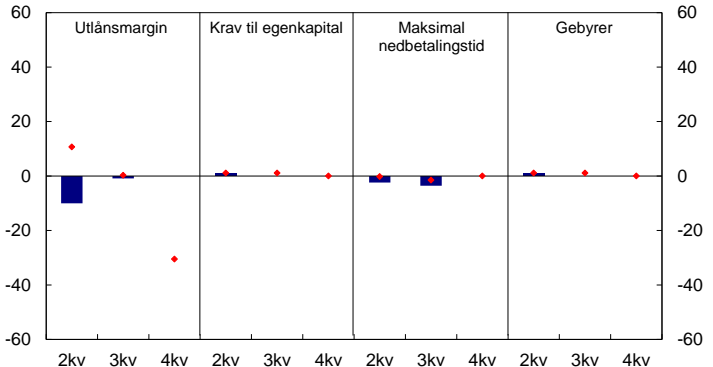
1) Se fotnote 1 i figur 1
 2) Negative tall innebærer innstramming i kredittpraksis
 Kilde: Norges Bank

Figur 6 Faktorer som påvirker kredittpraksisen overfor ikke-finansielle foretak. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

1) Se fotnote 1 i figur 1
 2) Negative tall betyr at faktoren bidrar til innstramming i kredittpraksis
 Kilde: Norges Bank

Figur 7 Endring i lånebetingelser for ikke-finansielle foretak. Netttotal. ^{1), 2)} Prosent

1) Se fotnote 1 i figur 1
 2) Positive tall for utlånsmargin betyr økt utlånsmargin. Positive tall for utlånsmargin, krav til egenkapital og gebyrer og negative tall for maksimal nedbetalingstid innebærer strammere kredittpraksis
 Kilde: Norges Bank

Bankene i undersøkelsen blir bedt om å vurdere utviklingen i kredittpraksis og etterspørselen etter lån i siste kvartal, sammenlignet med foregående kvartal. De blir også bedt om å vurdere forventet utvikling neste kvartal, sammenlignet med siste.

I undersøkelsen er det en skala med fem alternativer for å svare om det er små eller store endringer i de ovennevnte forhold. Store endringer får dobbelt så stor vekt i beregningen av resultatene som små endringer. Til slutt vektet svarene med bankenes andel av endringen i utlån til henholdsvis husholdninger og foretak. De fremkomne netttotalene angis i en skala fra -100 prosent til 100 prosent. Dersom alle bankene i utvalget har svart at det er noe innstramming i kredittpraksis, vil netttotallet være -50 prosent. Dersom noen av bankene har strammet inn sin kredittpraksis noe uten at de andre bankene har endret kredittpraksis, vil netttotallet ligge mellom 0 og -50 prosent. Dersom alle bankene i utvalget har strammet inn sin kredittpraksis mye, vil netttotallet være -100 prosent.